

ПРО ДЕЯКІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ НА ГУМАННЕ СТАВЛЕННЯ

Кондратішина Вікторія Вікторівна, доцент кафедри кримінального права і процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Фахівці доводять, що: а) порушення прав людини не допомагає підтримувати порядок в УВП, а підриває його; б) працівники УВП, що порушують права людини, посягають як на людську гідність, так і на закон; в) нехтування правами людини руйнує суспільну довіру до системи виконання покарань в цілому та держави; г) поширення практики порушення прав людини призводить до підміни понять законності поняттям доцільності та до професійної деформації правосвідомості працівників; д) незаконні дії персоналу працюють на створення негативного іміджу системи виконання покарань. Водночас повага працівників колоній до прав людини не скорочує, як вважають окремі особи, а навпаки, підвищує ефективність системи виконання покарань [1, с. 4]. Тобто, як нормативне визначення змісту й гарантій забезпечення права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності, так і їх практична реалізація створюють необхідне підґрунтя для забезпечення досягнення цілей, що постають перед процесом виконання покарання у виді позбавлення волі.

А оскільки сучасні дослідження оминають наведені питання, необхідно звернутися до першоджерел цього права – міжнародних стандартів і практик, що і буде здійснено у наступних підрозділах. Водночас слід відзначити, що у науці кримінально-виконавчого права не розмежовуються такі категорії, як «принцип» гуманізму та поваги до гідності людини, та «право» на гуманне ставлення та повагу людської гідності, що вносить зайву плутанину у без того ускладнені підходи до розуміння сутності й значення проблеми нашого дослідження.

Як неодноразово підкреслювалось в науковій літературі, уявлення про сутність будь-якого явища або процесу об'єктивної дійсності, у тому числі й правового характеру, розвиваються, як правило, у рамках того концептуального напрямку, який панує в теорії науки в той чи інший час. Згідно із цим твердженням нормативного закріплення у правовій сфері найчастіше набувають ті уявлення про явища, які відповідають домінуючій концепції на певному проміжку часу [2, с. 11], а система категорій і понять кримінально-виконавчого права має адекватно відбивати процес виконання кримінальних покарань та відображати його предметну сутність. Тому виключно наука і має стати підґрунтям для розвитку практики виконання кримінальних покарань та її окремих інститутів, бо практика осмислюється, організовується і спрямовується саме теорією [3, с. 388-689].

Однак, право засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності стало певним винятком з цього правила: у науці кримінально-виконавчого права воно належним чином не вивчалось, а було спочатку уведено в закон, і саме законодавче закріплення стало первинним та зумовило потребу наукового дослідження цього питання.

Список використаних джерел (посилань):

1. Бочаров, И. В. Обеспечение прав человека в деятельности сотрудников ФСИН [Текст] : справ. пособие для сотрудников ФСИН / И. В. Бочаров, Н. А. Русакова, А. Б. Суслов ; под ред. А. Б. Суслова. – Пермь, 2011. – 40 с.
2. Алексеев, С. С. Общая теория права [Текст] : в 2 т / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1982. – Т. 2. – 360 с.
3. Філософський словник [Текст] / за ред. В. І. Шинкарука. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.